

Datum
2019-03-27
Ert datum

Diarienum
2019-00070
Er referens
Ju2018/05292/L4

CSV-VSA
Andreas Häll
0722057459
andreas.hall@msb.se

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Betänkandet SOU 2018:82 Kompletteringar till den nya säkerhetsskyddslagen

Sammanfattning

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) ser överlag positivt på utredningens förslag på kompletteringar till den nya säkerhetsskyddslagen. Det är nödvändigt att det nu införs en ändamålsenlig tillsyn och ett system med sanktioner.

MSB vill betona vikten av samordning mellan tillsyn enligt den nya säkerhetsskyddslagen och lagen (2018:1174) om informationssäkerhet för samhällsviktiga och digitala tjänster (NIS-lagen). Detta är särskilt viktigt när det är flera olika myndigheter som ska bedriva tillsyn. Det bör därför inrättas ett samarbetsforum för att underlätta samordning och åstadkomma en effektiv och likvärdig tillsyn. Dessutom bör samordningsmyndigheternas uppdrag beskrivas tydligare i 7 kap. 1 a § säkerhetsskyddslagen.

Post- och telestyrelsens (PTS) tillsynsansvar bör förtydligas så att det i säkerhetsskyddsförordningen framgår att ansvaret även avser sektorn digital infrastruktur.

Många av de verksamhetsutövare som ingår i länsstyrelsernas ansvarsområde har för närvarande mycket begränsad erfarenhet av att arbeta med säkerhetsskydd. Det är därför centralt att länsstyrelserna tillförs tillräckligt med resurser för att kunna omhänderta de nya uppgifterna.

MSB anser att den föreslagna formuleringen i 2 kap. 1 § i säkerhetsskyddsförordningen om att en säkerhetsskyddsanalys ska uppdateras *åtminstone årligen* bör justeras till att säkerhetsskyddsanalysen ska uppdateras *vid behov eller åtminstone årligen*.

Samordning av tillsyn enligt NIS och nya säkerhetsskyddslagen

Enligt utredningens förslag ska samordningsmyndigheterna (Säkerhetspolisen och Försvarsmakten) bl.a. i samråd utveckla och tillhandhålla metodstöd för tillsyn och verka för erfarenhetsutbyte. MSB instämmer i betydelsen av

samordning och erfarenhetsutbyte men vill betona att samordningen inte bara behöver ske mellan de myndigheter som kommer att ha tillsynsuppdrag inom ramen för säkerhetsskyddsregleringen. Med hänsyn till att en verksamhetsutövare inte sällan kan omfattas av såväl säkerhetsskyddslagen som NIS-lagen är det även av stor vikt att skapa förutsättningar för samordning mellan tillsyn enligt säkerhetsskyddsregleringen och NIS-regleringen.

Enligt förordning (2018:1175) om informationssäkerhet för samhällsviktiga och digitala tjänster (NIS-förordningen) har MSB bl.a. till uppgift att leda ett samarbetsforum för tillsynsmyndigheterna och Socialstyrelsen. Syftet med forumet är att underlätta samordning och åstadkomma en effektiv och likvärdig tillsyn. Det har visat sig finnas ett stort behov hos myndigheterna att utbyta erfarenheter med varandra. Samarbetsforumet utgör idag en väletablerad och uppskattad samarbetsform och har även möjliggjort för andra aktörer att på ett samlat sätt få kontakt med NIS-myndigheterna. Mot bakgrund av detta anser MSB att säkerhetsskyddsregleringen bör kompletteras med krav på motsvarande samarbetsforum för en effektiv och likvärdig tillsyn som inrättats i enlighet med 21 § NIS-förordningen. Utöver att underlätta den interna samordningen av tillsyn inom säkerhetsskyddsregleringen kommer etablerandet av ett sådant samarbetsforum enligt MSB:s uppfattning också att kunna utgöra en viktig plattform för samordning mellan tillsyn av NIS-regleringen och säkerhetsskyddsregleringen. Tillgången till sådana plattformar för samverkan är av särskild vikt eftersom tillsynsuppgifterna både enligt säkerhetsskyddslagen och NIS-lagen ska utföras av flera olika myndigheter.

MSB vill i detta sammanhang även peka på en otydlighet i formuleringen av den föreslagna 7 kap. 1 a § i säkerhetsskyddslagen. Enligt denna ska Säkerhetspolisen och Försvarmakten vara samordningsmyndigheter och följa upp, utvärdera och utveckla tillsynsarbetet inom respektive *myndighets* tillsynsområde och *i samråd* utveckla och tillhandahålla metodstöd för tillsyn. MSB förutsätter att syftet är att samordningsmyndigheterna ska utvärdera och utveckla tillsynsarbetet inom samtliga tillsynsmyndigheters område. Detta bör i så fall tydliggöras eftersom paragrafen nu kan läsas som att samordningsmyndigheterna endast ska följa upp, utvärdera och utveckla tillsynsarbetet inom respektive samordningsmyndighets eget tillsynsområde. Det är också otydligt i den föreslagna bestämmelsen om samordningsmyndigheterna ska utveckla och tillhandahålla metodstöd för tillsyn i samråd med tillsynsmyndigheterna eller om samrådet istället ska ske mellan samordningsmyndigheterna. Detta behöver också tydliggöras i bestämmelsen.

Begreppen elektronisk kommunikation och digital infrastruktur

MSB ser det som problematiskt att ge begreppet elektronisk kommunikation en delvis annan innebörd i säkerhetsskyddsregleringen jämfört med både NIS-regleringen och lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation (LEK).

PTS föreslås utöva tillsyn över säkerhetsskyddet när det gäller enskilda verksamhetsutövare inom områdena elektronisk kommunikation och posttjänster. Utredningen anger på sid. 383 f. att med elektronisk kommunikation menas elektronisk infrastruktur och de tjänster genom vilka denna infrastruktur tillgängliggörs. Dit hör enligt utredningen även sådana logiska strukturer som internetknutpunkter, domännamnssystemet (DNS) och toppdomäner. Denna definition av elektronisk kommunikation är ingen definition som används i LEK och den stämmer inte heller överens med hur motsvarande begrepp används inom ramen för NIS-regleringen. Enligt 5 § NIS-lagen gäller inte lagen företag som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster och därför omfattas av kraven i 5 kap. 6 b och c §§ LEK. Däremot omfattas leverantörer av DNS-tjänster och registreringsenheter för toppdomäner av NIS-regleringen. Dessa tjänster tillhör sektorn digital infrastruktur och enligt NIS-förordningen är PTS tillsynsmyndighet för leverantörer av samhällsviktiga tjänster inom sektorn.

I stället för att PTS tillsynsansvar definieras genom att begreppet elektronisk kommunikation i säkerhetsskyddslagens förarbeten ges en vidare innebörd än i andra regelverk, bör det enligt MSB:s uppfattning förtydligas i säkerhetsskyddsförordningen att tillsynsansvaret, utöver området elektronisk kommunikation, även omfattar sektorn digital infrastruktur. Ett sådant tillägg harmoniserar med NIS-regleringen och minskar risken för feltolkningar avseende gränsdragningen mellan PTS och länsstyrelsernas tillsynsområden.

Länsstyrelsernas roll i den nya tillsynsstrukturen

MSB noterar att de av utredningen utpekade länsstyrelserna åläggs ett mycket stort ansvar när det gäller tillsyn i den nya tillsynsstrukturen. Många av de verksamhetsutövare som ingår i länsstyrelsernas ansvarsområde har för närvarande mycket begränsad erfarenhet av att arbeta med säkerhetsskydd, vilket gör att uppgiften att bedriva tillsyn inom området för denna målgrupp kan bli mycket resurskrävande. Länsstyrelserna har redan idag omfattande och resurskrävande uppgifter inom bland annat krisberedskap och totalförsvaret. Det är därför centralt att länsstyrelserna får tillräckligt med resurser för att kunna omhänderta de nya uppgifterna rörande säkerhetsskydd.

Kravet på en uppdaterad säkerhetsskyddsanalys

Enligt utredningens förslag så preciseras kravet på att en säkerhetsskyddsanalys ska hållas uppdaterad genom att det införs ett uttryckligt krav i 2 kap. 1 § i säkerhetsskyddsförordningen på att analysen ska uppdateras *åtminstone årligen*. MSB instämmer i att det är lämpligt att säkerhetsskyddsanalysen uppdateras åtminstone varje år. Ändringen kan dock tolkas som att det nuvarande kravet på att säkerhetsskyddsanalysen ska hållas uppdaterad tas bort. Utvärdering bör t.ex. alltid ske i samband med verksamhetsuppföljning, omorganisationer, förändrade rättsliga krav, förändringar rörande nätverk och informationssystem samt vid utkontraktering. Denna utvärdering bör inte kunna "sparas" till en årlig

uppdatering utan bör göras i samband med en sådan händelse. Även om Säkerhetspolisen i sina föreskrifter specificerar behovet av sådana uppdateringar i form av krav på särskild säkerhetsskyddsbedömning bör behovsprövningen även tydliggöras på förordningsnivå. För att tydliggöra detta bör skrivningen justeras till att säkerhetsskyddsanalysen ska uppdateras *vid behov eller åtminstone årligen*.

Införandet av sanktioner

MSB ser positivt på införandet av sanktionsavgifter i nya säkerhetsskyddslagen och instämmer i att avgifternas storlek bör vara överensstämmande med de sanktioner som finns i NIS-lagen.

I detta ärende har generaldirektör Dan Eliasson beslutat. Andreas Häll har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också avdelningschefen Åke Holmgren och enhetschefen Linda Ericson deltagit.

Dan Eliasson

Andreas Häll